

LATVIJAS
PAŠVALDĪBU
SAVIENĪBA

SPECIĀLISTU PIEEJAMĪBA SOCIĀLO PAKALPOJUMU UN IEKĻAUJOŠO PASĀKUMU NODROŠINĀŠANAI LATVIJĀ

Ilze Rudzīte,
LPS padomniece
veselības un sociālajos jautājumos

2022.gada 24.novembrī

Starptautiskajā praksē jēdzieni "sociālā drošība" un "sociālā aizsardzība" nereti tiek lietoti kā sinonīmi. Precīza definīcija nedz starptautiskajos tiesību aktos, nedz Latvijas normatīvajos aktos šiem jēdzieniem nav sniegta, bet interpretācija ir atkarīga no konkrētā dokumenta tvēruma vai programmas ietvara. Plašākā nozīmē **ar sociālo aizsardzību saprot personas/ mājsaimniecības** tiesības uz ienākumu drošības garantēšanu, īpaši vecuma, bezdarba, saslimšanas, invaliditātes, darba negadījuma, maternitātes un apgādnieka zaudējuma gadījumā, **kā arī tiesības uz sociāli nozīmīgu pakalpojumu pieejamību, tai skaitā, veselības aprūpi, mājokli, izglītību, aprūpi.** Vienlaikus sociālā aizsardzība ietver gan formālo institucionālo atbalstu, gan neformālo jeb tādu, kas saistīts ar personas ģimeni, draugiem un sabiedrību mikrolīmenī*.

***Sociālās aizsardzības un darba tirgus politikas pamatnostādnes 2021.-2027. gadam**

SOCIĀLĀS GRUPAS, KURĀM NEPIECIEŠAMAS ĪPAŠAS PAKALPOJUMU PROGRAMMAS UN ATTĪSTĪTI ALTERNATĪVĀS APRŪPES VEIDI: NO «BALTĀS GRĀMATAS» LĪDZ ŠODIENAI

“Baltā grāmata” (1997.) akcentē vairākas sociālās grupas:

ģimenes ar bērniem, bērni ārpusģimenes aprūpē, vecie cilvēki, cilvēki ar invaliditāti, t.sk. personas ar garīga rakstura traucējumiem

Šobrīd nepieciešamība attīstīt pakalpojumus un sociālo darbinieku specializāciju ir **daudz plašāka**, papildus ietverot darbu ar: bēgļiem, cilvēku tirdzniecības upuriem, cilvēkiem ar dažādām atkarībām, vardarbībā cietušiem, vardarbību veikušiem, bezpajumtniekiem, jauniešiem u.c.

SABIEDRĪBAS GAIDAS – VISPLAŠĀKIE ATBALSTA PAKALPOJUMI, DAŽĀDĀS JOMĀS. INDIVIDUĀLĀ BUDŽETA PIEMĒRS.

Labklājības ministrijas īstenotais ESF projekts «Sociālo pakalpojumu atbalsta sistēmas pilnveide» - sabiedrībā balstītu sociālo pakalpojumu (SBP) finansēšanas mehānisma izstrāde un ieviešana. Individuālais budžets - kopējā naudas summa SBP nodrošināšanai, ar mērķi **nodrošināt pakalpojumus** un **apmierināt individuālās vajadzības**, kas izriet no personas funkcionalitātes ierobežojumiem, ko ir izraisījusi invaliditāte

Mērķa grupas: **bērni ar funkcionāliem traucējumiem un pilngadīgas personas ar garīga rakstura traucējumiem**

Izmēģinājumprojektu laikā varēja saņemt **sociālās, veselības, izglītības jomas un citus pakalpojumus**

Avots: LM prezentācija, 25.11.2021.

INDIVIDUĀLĀ BUDŽETA MODELIS BĒRNIEM AR FT. KĀDI SPECIĀLISTI IESAISTĪTI?

- Vajadzību novērtēšana
- Bērniem ar FT izvērtēšanas komandas darbu vadīja **sociālais darbinieks** un **fizikālās medicīnas un rehabilitācijas ārsts**. Papildus tika piesaistīti speciālisti: **ergoterapeits, fizioterapeits, logopēds vai audiologopēds, psihologs** un citi speciālisti pēc nepieciešamības
- Pilngadīgām personām ar GRT vajadzību novērtēšanu veica **sociālais darbinieks** sadarbībā ar personu
- Atbalsta plāna izstrāde (gan vecāki, gan personas ar GRT aktīvi piedalījās plāna sastādīšanā un varēja izvēlēties pakalpojumu sniedzējus)
- Sabiedrībā balstītu sociālo pakalpojumu nodrošināšana. Izmēģinājumprojektu laikā varēja saņemt **sociālās, veselības, izglītības jomas un citus pakalpojumus**
- Rezultātu pārskatīšana, veicot atkārtotu izvērtēšanu un atbalsta plāna sastādīšanu

INDIVIDUĀLĀ BUDŽETA MODELIS. PAKALPOJUMU PIEMĒRI BĒRNIEM.

Sociālās grupas pakalpojumi	Veselības jomas pakalpojumi	Izglītības jomas pakalpojumi	Citi pakalpojumi
Asistenta pak.pašvaldībā, pavadoņa pak.	Fizioterapeita nod., nod.baseinā	Speciālā pedagoga nodarbības	ABA terapija
Izmēģinājumprojekta universālais asistents	Mūzikas terapija	Logopēda nodarbības	Kanisterapijas pak.
Aprūpe mājās	Ergoterapeita nod.	Montesori metodikas nodarbības	Portridžas agrīnās korekcijas un audzināšanas metodes
Psihologa konsultācijas	Reitterapijas pak.		Silto smilšu terapija
Transporta izmaksas	Audiologopēda nod.		Tomatis terapija
Atelpas brīža pak. Institūcijā vai mājās	Psihoterapeita kons. ģimenei		
Ģimenes asistenta pak.	Uztura speciālista kons.		
Dienas aprūpes centra pak.	Mikrologopēda kons.		

SPECIĀLISTU PIEEJAMĪBA – PLĀNOTIE PASĀKUMI (1)

Sociālās aizsardzības un darba tirgus politikas pamatnostādnes 2021.-2027. gadam:

- Sociālo pakalpojumu sniegšanā un sociālajā darbā iesaistīto cilvēkresursu analīze, piesaiste un prasmju pilnveide, tai skaitā:
 - *Izvērtējot un saskaņā ar darba tirgus pieprasījumu **palielinot nepieciešamo no valsts budžeta finansēto studiju vietu skaitu** studiju virziena "sociālā labklājība" programmās valsts dibinātās augstākās izglītības iestādēs (tai skaitā, ģimenes asistentu, mentoru, sociālo rehabilitētāju un sociālo aprūpētāju izglītības programmās)*
 - *Apzinot esošos un nepieciešamos sociālā darba un sociālo pakalpojumu jomā nodarbināto cilvēkresursus un **prognozējot to vajadzību***
- Pilnveidot sociālā darba speciālistu un citu sociālo pakalpojumu sniegšanā iesaistīto speciālistu atalgojuma un motivācijas sistēmu, t.sk. **piešķirot valsts budžeta mērķdotāciju** sociālajiem darbiniekiem, nodrošinot **konkurētspējīgu atalgojumu** sociālā darba un citu sociālo pakalpojumu sniegšanā iesaistītajiem speciālistiem atbilstoši noteiktajai atalgojuma sistēmai

SPECIĀLISTU PIEEJAMĪBA – PLĀNOTIE PASĀKUMI (2)

Bērnu, jaunatnes un ģimenes attīstības pamatnostādnes 2022.-2027.gadam un tām pakārtotais īstenošanas plāns 2022.-2025.gadam paredz šādus rīcības virzienus:

1. Agrīns preventīvs atbalsts veselīgai bērnu un jauniešu attīstībai;
2. Visa veida vardarbības izskaušana;
3. Ģimenes sociālās funkcionēšanas spēju atjaunošana krīzes situācijā;
4. Bērnu noziedzības novēršana, aizsardzība pret noziedzīgiem nodarījumiem un attieksmes maiņa pret tiesvedībā iesaistītiem bērniem;
5. Ģimeniska vide bērniem un jauniešiem ārpusģimenes aprūpē;
6. Bērnu un jauniešu ar invaliditāti, kā arī bērnu, kuriem nav noteikta paternitāte, sociālā iekļaušana un vienlīdzīgu iespēju stiprināšana.

www.lps.lv

@lps_lv

@PasvaldibuSavieniba

PALDIES!

